
Cruciadele și Vaticanul de la legendele cavalierești la epoca digitală

Docu-drame și mituri istorice
însoțite de consemnări din presă
de Vladimir Duca

Colecție prezentată de Dan-Silviu Boerescu

INTEGRAL

Colecția: **ISTORII SECRETE**
Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DUCA, VLADIMIR

**Cruciadele și Vaticanul – de la legendele cavalierești
la epoca digitală : docu-drame și mituri istorice însoțite
de consemnări din presă / de Vladimir Duca. - București :**
Integral, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-281-1

2
929

© INTEGRAL, 2019

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-281-1

Sumar

**„Ce-i mâna pe ei în luptă?” –
10 milioane de morți greu de explicat de către Papalitate / 7**

**Războaiele sfinte între ciudățenii și absurdități.
De la canibalism la „Cruciada copiilor” / 27**

**Ordinele militare ale călugărilor catolici:
Templierii, Ioaniții, Teutonii –
primele corporații multinaționale / 57**

**Richard „Inimă de Leu”, Barbarossa, Saladdin
și alți protagoniști din „Cruciada Vedetelor” / 79**

Răzbunarea teroriștilor islamici de azi / 91

Lămuriri bibliografice / 103

„Ce-i mâna pe ei în luptă?” – 10 milioane de morți greu de explicat de către Papalitate

Aproape zece milioane de morți au lăsat în urmă, potrivit unor istorici, cruciadele din Evul Mediu, iar mărturii despre expedițiile militare purtate de europeni către ținuturile Ierusalimului dezvăluie episoade cutremurătoare.

Cruciadele au fost cele mai cunoscute expediții militare ale europenilor din Evul Mediu. Conducătorii bisericii le-au proclamat ca „războaie sfinte” al căror scop declarat a fost eliberarea locurilor sfinte din Orientul Apropiat de sub dominația musulmană. Pe 27 noiembrie 1095, în orașul francez Clermont, Papa Urban al II-lea i-a chemat pe credincioși să se alăture într-o expediție militară în ajutorul creștinilor din Orientul Apropiat și pentru a elibera Ierusalimul de sub controlul musulman. Faimoasa predică a Pontifului a mobilizat peste 100.000 de oameni, potrivit unor istorici, ca să participe la ceea ce s-a numit prima Cruciadă. Zeci de mii de oameni au decis să

călătorească mii de kilometri, înfruntând numeroase pericole, pentru a cucerii „locurile sfinte” ale creștinilor. Istoricul Edward Gibbon afirma că mulți dintre participanții la prima cruciadă au fost inspirați de o dorință de sânge, „căci războiul și exercițiul militar se numărau printre pasiunile lor înnăscute. Cei mai mulți dintre supraviețuitorii primei Cruciade s-au întors în locurile natale cu mâna goală, frunzele de palmier din ținutul Ierusalim fiind răsplata simbolică primită de pelerini. Unii nobili au luat relicve din locurile sfinte, iar, potrivit unei legende, cavalerul Gouffier de Lastours a adus în Franța un leu”, scrie istoricul Vincent Ryan, într-un studiu despre motivația Cruciadelor.

Unii autori au numit prima cruciadă drept „Cruciada poporului” pentru că o mare parte din zecile de mii de oameni care s-au îndreptat spre Ierusalim, traversând ținuturile Europei, erau oameni din păturile de jos ale societății. Unele dintre mulțimi au fost portretizate în culori mai puțin favorabile de istorici ai vremii. „A existat, de asemenea, o altă stricăciune abominabilă în această adunare de oameni pe jos, proști și iresponsabili, care fără îndoială, era urâtă de Dumnezeu și de necrezut pentru toți credincioșii. Mulțimile susțineau că o anumită găscă a fost inspirată de Duhul Sfânt și că o capră fusese de asemenea cuprinsă de Duhul Sfânt, astfel le-au făcut conducătoarele lor în această călătorie sfântă la Ierusalim. Li se închinău excesiv, crezând cu toată inima în puterile lor”, scria Albert de Aachen, cronicar al primei cruciade.

Unul dintre episoadele faimoase ale Primei Cruciade a avut loc în timpul Asediului Antiohiei, când un soldat pe nume Petru Bartolomeu a susținut că a avut o viziune, în care Sfântul Andrei i s-a arătat și i-a relatat despre locul unde s-ar afla lancea cu care a fost străpuns Iisus Hristos. Povestea a fost relatată

de mai mulți cronicari. „După ce auzisem mărturiile acelui om, am ieșit repede la locul din biserica Sfântul Petru, pe care el susține că Hristos, prin intermediul Sfântului Andrei, i-a arătat-o. Treisprezece oameni au săpat acolo de dimineață până la asfințit. Și așa a fost descoperită lancea, după cum a spus omul. Vestea a fost primită cu mare bucurie și teamă, iar întreg orașul a fost cuprins de bucurie”, arătau cronicarii în *Gesta Francorum*. Mulți dintre cruciați au pus la îndoială descoperirea sa. Nouă luni mai târziu, soldatul a fost de acord să treacă prin încercarea focului, pentru a dovedi că a spus adevărul. Dacă focul nu l-ar fi ars, oamenii se încredințau că Petru Bartolomeu spusese adevărul despre lancea găsită. Soldatul a ținut trei zile de post și rugăciune. Mulțimea apoi a făcut un foc din bușteni și i s-a cerut să treacă prin el, având doar tunica și pantalonii. Bartolomeu a căzut însă în foc, iar în urma arsurilor a murit a doua zi.

Unii istorici au susținut că în timpul asediului Ierusalimului din vara anului 1099, orașul condus atunci de musulmani, 70.000 de localnici au fost măcelăriți de cruciați. „Oamenii călăreau în sânge până la genunchi și la brida frâielor”, susținea Raymond de Aguilers, participant la cruciadă, iar în Moscheea Al-Aqsa, „măcelul a fost așa de mare, că oamenii noștri se bălăceau în sânge până la glezne...”, informa o altă cronică a Cruciadei. Conducătorii cruciaților au decis aruncarea tuturor cadavrelor în afara zidurilor cetății, de teama unor molime. Potrivit unor mărturii, pentru că se răspândise zvonul că localnici înghițiseră monede de aur, unii dintre cruciați au început să despic trupurile celor pe care îi ucideau pentru a căuta aurul ascuns.

Cruciadele reprezintă un moment din istorie care a înfierbântat imaginația oamenilor și a alimentat disputele dintre

specialiști. Percepția asupra cruciadelor a oscilat dintr-o extremă în alta. Cruciadele au fost văzute de-a lungul timpului fie ca o formă a nebuniei religioase, fie ca o imagine glorioasă a cavalerismului creștin și a colonialismului civilizator. Indiferent de cum alegem să ne raportăm la ele, cruciadele au făcut posibil, pe lângă conflictul militar, contactul social, economic și cultural dintre Orient și Occident. Creștinii occidentali, bizantinii și musulmanii s-au găsit pentru o lungă perioadă de timp pe aceeași pagină a istoriei. Statele levantine au constituit puntea de legătură dintre aceste lumi pentru aproape 200 de ani. Cruciadele au permis dezvoltarea unui comerț permanent cu Orientul Apropiat și Îndepărtat. Au arătat că suspiciunea și ura față de celălalt pot fi folosite pentru a naște conflicte sângeroase.

Ierusalimul, singurul oraș care există în două locuri – în cer și pe pământ, conform credinței creștine, a stârnit imaginația oamenilor de-a lungul întregii istorii. Cruciadele sunt una dintre consecințele acestei fascinații exercitate de Orașul Sfânt. Având cauze economice, demografice, dar, în principal spirituale, cruciadele au răspuns nevoii oamenilor epocii de a găsi căi de purificare spirituală și de răscumpărare a păcatelor. Papalitatea a fost garantul acestor recompense. La cruciade au luat parte țărani, nobili, regi și împărați aflați în căutarea gloriei, a ispășirii păcatelor sau a unei căi de îmbogățire rapidă. Cruciadele au permis dezvoltarea ordinelor militare cavalierești care au reprezentat îmbinarea fericită a două realități medievale: monahismul și cavalerismul. O cruciadă este definită de trei elemente esențiale: acordul Papalității, jurământul cruciatului și indulgențele. Toate cruciadele au fost anunțate prin predică, cei care participau fiind considerați martiri dacă mureau sau curățați de păcate dacă supraviețuiau. Cruciadele au redeșteptat, în același

timp, în Islam atașamentul față de cauza Jihadului – Războiul Sfânt.

Prima cruciadă i-a pus la grea încercare pe creștini, care au suferit pierderi importante din cauza foametei, a bolilor, a deshidratării și a ambuscadelor musulmane. Cu toate acestea, cucerirea Ierusalimului a însemnat o recompensă importantă pentru toți cei care au reușit să supraviețuiască încercărilor și greutăților. Ierusalimul, Antiohia și Edessa au intrat sub controlul creștinilor și au format regiunea cunoscută sub numele de *Outremer*, adică „Ținutul de dincolo de mare” sau statele cruciate. S-a născut, astfel, o insulă a creștinătății occidentale în Orient care a trebuit apărută și protejată în decursul următorilor zeci de ani. Prima cruciadă a consolidat disensiunile religioase și politice dintre Bizanț și lumea creștină occidentală. Particularitatea primei cruciade a fost numărul mare de participanți. Au existat două corpuri expediționare. Ele au fost cunoscute sub numele de Cruciada săracilor și Cruciada nobiliară. Cucerirea Ierusalimului a alimentat entuziasmul generațiilor viitoare pentru această formă de război religios.

Apoi, apelului Papei Eugeniu al III-lea pentru o nouă cruciadă i-au răspuns Regele Ludovic al VII-lea al Franței și Regele Conrad al III-lea al Germaniei. Participarea la cruciadă s-a adăugat, astfel, obligațiilor capetelor încoronate europene și a determinat o creștere a înrolărilor pentru noua expediție. Interesele diferite, jocurile politice, complicațiile de budoar, dar și neîncrederea bizantinilor în intențiile cruciaților au marcat șansele de reușită ale celei de-a doua cruciade. Damascul a devenit ținta cruciaților în speranța că, astfel, vor putea opri deschiderea unui front anti-latin de la Alep la Damasc. Înfrângerea

suferită a fost usturătoare și a pus la grea încercare credința în cauza cruciată.

Cruciada a doua a fost declanșată de cucerirea Edessei de către despotul turc Zangi. Înfrângerea bruscă, neprevăzută, i-a speriat pe franci și a evaporat sentimentul de invincibilitate al creștinilor. Cruciada a doua a marcat o creștere a tensiunilor dintre bizantini și cruciați pentru că în timpul traversării Bizanțului multe orașe au fost jefuite de bunuri culturale și economice.

Cucerirea Ierusalimului de către Sultanul Saladdin a determinat lumea creștină să se pregătească de o nouă cruciadă. Înfrângerea suferită la Hattin, distrugerea bisericilor creștine și încercarea de transformare a Orașului Sfânt într-un oraș islamic nu puteau rămâne fără ripostă. Cruciada a treia a adunat trei dintre cele mai puternice figuri ale perioadei: Richard Inimă de Leu, Frederic Barbarossa și Filip al II-lea al Franței. După cucerirea Accrei și capturarea flotei lui Saladdin, creștinii s-au îndreptat spre Ierusalim. A urmat o perioadă de confruntări militare, de decizii politice și diplomatice. Cele două forțe, creștină și musulmană, au încheiat într-un final un armistițiu pe trei ani. La finalul celei de-a treia cruciade, nimeni nu și-a putut revendica victoria. Însă lumea musulmană și-a găsit propriul campion în persoana lui Saladdin. El a reușit să unifice Asia Mică, Siria și Egiptul, devenind cel mai important factor de decizie în Orient.

Cruciada a treia a fost marcată de confruntări armate legendare cum sunt cele de la Hattin și Accra. A însemnat și ascensiunea și intrarea în legendă a legendarului Richard „Inimă de Leu”.

Papa Inocențiu al III-lea a fost un asiduu susținător al celei de-a patra cruciade pentru că se visa conducătorul întregii